

Krzysztof Szewczyk

Institut Nafty i Gazu – Państwowy Instytut Badawczy

Krajowe oceny techniczne, nowy system krajowy wprowadzania do obrotu wyrobów budowlanych oraz rekomendacje techniczne INiG – PIB w systemie dobrowolnym w obszarze nieregulowanym ustawą o wyrobach budowlanych

Znowelizowana ustawa o wyrobach budowlanych określa nowe zasady wprowadzania do obrotu lub udostępniania na rynku krajowym wyrobów budowlanych. Z dniem 1 stycznia 2017 roku weszły w życie nowe rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Budownictwa dotyczące:

- sposobu deklarowania właściwości użytkowych wyrobów budowlanych oraz sposobu znakowania ich znakiem budowlanym,
- krajowych ocen technicznych.

Krajowe oceny techniczne zastępują dotychczasowe aprobaty techniczne. W obszarze nieregulowanym ustawą o wyrobach budowlanych INiG – PIB wydaje rekomendacje techniczne.

Słowa kluczowe: wprowadzenie do obrotu, udostępnienie na rynku krajowym, wyrób budowlany, zasadnicze charakterystyki, właściwości użytkowe wyrobu budowlanego, krajowa deklaracja właściwości użytkowych, krajowa ocena techniczna, rekomendacja techniczna.

National technical assessments, a new national marketing system for construction products and INiG – PIB technical recommendations in a voluntary system in the area not regulated by the act on construction products

The amended Act on Construction Products sets out new rules for placing or making available construction products on the domestic market. On January 1, 2017, a new Regulation of the Minister of Infrastructure and Construction became effective. The Regulation concerns:

- the manner of declaring the performance of the construction products and the method of marking them with a construction mark,
- national technical assessments.

National Technical Assessments replace the previous Technical Approvals. In the area not regulated by the Act on Construction Products, INiG – PIB issues Technical Recommendations.

Key words: placing on the market, making available on the domestic market, construction product, essential characteristics, performance of a construction product, national declaration of performance, national technical assessment, technical recommendation.

Wstęp

Zasady wprowadzania do obrotu lub udostępniania na rynku krajowym wyrobów budowlanych określone zostały w ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 roku o wyrobach budowlanych

(Dz.U. z 2004 r. Nr 92, poz. 881 z późn. zm.) [4]. Ustawa określa również zasady ich kontroli oraz właściwość organów w zakresie wykonywania zadań administracyjnych i obowiązków

wynikających z rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 305/2011 z 9 marca 2011 roku (CPR) [1]. Rozporządzenie nr 305/2011 obowiązuje w całości od 1 lipca 2013 roku i ustanawia zharmonizowane warunki wprowadzania do obrotu wyrobów budowlanych, jak również dopuszcza stosowanie krajowych regulacji co do wyrobów, dla których nie ustanowiono normy zharmonizowanej, dla której zakończył się okres koegzystencji, i dla których nie wydano europejskiej oceny technicznej.

Zgodnie z ustawą [4] wyrób budowlany to każdy wyrób lub zestaw wyprodukowany i wprowadzony do obrotu w celu trwałego wbudowania w obiektach budowlanych lub ich częściach, który ma wpływ na spełnienie wymagań podstawowych przez te obiekty.

Wprowadzenie do obrotu natomiast określone jest jako udostępnienie po raz pierwszy wyrobu budowlanego na rynku unijnym.

Przez udostępnienie na rynku krajowym należy rozumieć każde dostarczenie wyrobu budowlanego w celu dystrybucji lub zastosowania na rynku krajowym w ramach działalności handlowej, odpłatnie lub nieodpłatnie.

Nowe, zmienione zasady wprowadzania do obrotu lub udostępniania na rynku krajowym wyrobów budowlanych nieobjętych rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 305/2011, czyli wprowadzanych lub udostępnianych w systemie krajowym, określono w ustawie z dnia 25 czerwca 2015 roku o zmianie ustawy o wyrobach budowlanych, ustawy – Prawo budowlane oraz ustawy o zmianie ustawy o wyrobach budowlanych oraz ustawy o systemie oceny zgodności [5]. Zasady te obowiązują od 1 stycznia 2017 roku i określają:

- nowe obowiązki podmiotów gospodarczych wprowadzających do obrotu lub udostępniających na rynku krajowym wyroby budowlane oznakowane znakiem budowlanym,
- nowe zasady znakowania wyrobów budowlanych znakiem budowlanym,
- nowy system sankcji karnych za naruszenie przepisów ustawy [4].

Jako akty wykonawcze do znowelizowanej ustawy [4] od 1 stycznia 2017 roku weszły w życie dwa rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Budownictwa:

- w sprawie sposobu deklarowania właściwości użytkowych wyrobów budowlanych oraz sposobu znakowania ich znakiem budowlanym (Dz.U. z 2016 r., poz. 1966) [2], określające:
  - sposób deklarowania właściwości użytkowych wyrobów budowlanych,

- krajowe systemy oceny i weryfikacji stałości właściwości użytkowych wyrobów budowlanych, zwane dalej „krajowymi systemami”,
- grupy wyrobów budowlanych objętych obowiązkiem sporządzania krajowej deklaracji właściwości użytkowych, zwanej dalej „krajową deklaracją”, oraz właściwe dla tych grup krajowe systemy oceny i weryfikacji stałości właściwości użytkowych,
- wzór i treść krajowej deklaracji,
- sposób udostępniania lub dostarczania krajowej deklaracji odbiorcom wyrobów budowlanych,
- sposób znakowania wyrobów budowlanych znakiem budowlanym oraz zakres informacji towarzyszących temu znakowi;
- w sprawie krajowych ocen technicznych (Dz.U. z 2016 r., poz. 1968) [3], określające:
  - wzór wniosku o wydanie krajowej oceny technicznej,
  - tryb wydawania, zmiany lub przedłużenia terminu ważności krajowej oceny technicznej,
  - zawartość krajowej oceny technicznej,
  - sposób ustalania liczby godzin pracy niezbędnych do wydania, zmiany lub przedłużenia terminu ważności krajowej oceny technicznej,
  - sposób prowadzenia wykazu wydanych i wykazu uchylonych krajowych ocen technicznych oraz zakres umieszczonych w nich danych.

W myśl przywołanych powyżej regulacji od 1 stycznia 2017 roku w systemie krajowym mogą być udostępniane wyroby budowlane, dla których producent na swoją wyłączną odpowiedzialność wystawi krajową deklarację właściwości użytkowych wyrobu budowlanego, zastępującą dotychczasową deklarację zgodności. Krajowa deklaracja właściwości użytkowych obejmuje zadeklarowane przez producenta właściwości użytkowe wyrobu budowlanego na podstawie Polskiej Normy wyrobu lub krajowej oceny technicznej w odniesieniu do zasadniczych charakterystyk mających wpływ na spełnienie podstawowych wymagań przez obiekty budowlane, zgodnie z zamierzonym zastosowaniem wyrobu.

Zasadnicze charakterystyki wyrobu budowlanego to cechy wyrobu, które odnoszą się do podstawowych wymagań dotyczących obiektów budowlanych.

Właściwości użytkowe wyrobu budowlanego to właściwości użytkowe odnoszące się do odpowiednich zasadniczych charakterystyk wyrażone jako poziom, klasa lub w sposób opisowy.

Krajowe oceny techniczne

Zgodnie z nowymi regulacjami zawartymi w ustawie [5] od 1 stycznia 2017 roku wydawane są krajowe oceny techniczne,

zastępujące aprobaty techniczne. Krajowa ocena techniczna (KOT) jest udokumentowaną, pozytywną oceną właściwości

użytkowych tych zasadniczych charakterystyk wyrobu budowlanego, które zgodnie z zamierzonym zastosowaniem mają wpływ na spełnienie podstawowych wymagań, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 7 lipca 1994 roku – Prawo budowlane (Dz.U. z 2013 r. poz. 1409, z późn. zm.) [6], przez obiekty budowlane, w których wyrób będzie zastosowany. Stanowi ona dokument odniesienia do sporządzenia krajowej deklaracji właściwości użytkowych i znakowania wyrobu znakiem budowlanym.

Krajową ocenę techniczną wydaje się dla wyrobu budowlanego:

- nieobjętego zakresem przedmiotowym Polskiej Normy wyrobu, albo
- jeżeli w odniesieniu do co najmniej jednej zasadniczej charakterystyki wyrobu budowlanego metoda oceny przewidziana w Polskiej Normie wyrobu nie jest właściwa, albo
- jeżeli Polska Norma wyrobu nie przewiduje metody oceny w odniesieniu do co najmniej jednej zasadniczej charakterystyki wyrobu budowlanego.

Krajowe oceny techniczne wydawane są przez polskie jednostki oceny technicznej (JOT) oraz krajowe jednostki oceny technicznej (KJOT) wyznaczone przez ministra właściwego do spraw budownictwa, lokalnego planowania i zagospodarowania przestrzennego oraz mieszkalnictwa.

Krajowe oceny techniczne są wydawane, zmieniane, przedłużane i uchylane na wniosek producenta.

Okres ważności KOT wynosi 5 lat i obowiązuje od daty wydania dokumentu. Może być przedłużany na kolejne okresy nie dłuższe niż 5 lat.

Krajową ocenę techniczną wydaje się, zmienia i przedłuża po przeprowadzeniu postępowania w sprawie wydania KOT. Postępowanie przebiega na podstawie oceny właściwości użytkowych wyrobu budowlanego i przewidywanej trwałości zidentyfikowanego wyrobu budowlanego potwierdzonych, w zależności od potrzeb, badaniami i obliczeniami z uwzględnieniem zharmonizowanych metod badań i obliczeń, oględzinami, opiniami ekspertów lub innymi dokumentami, z wzięciem pod uwagę w tej ocenie mających zastosowanie przepisów, w tym przepisów techniczno-budowlanych, oraz zasad wiedzy technicznej.

Krajową ocenę techniczną uchyla jednostka, która ją wydała, z własnej inicjatywy lub na wniosek Głównego Inspektora Nadzoru Budowlanego, po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego z udziałem wnioskodawcy. Uchylenie KOT następuje w przypadku niepotwierdzenia w trakcie stosowania wyrobu budowlanego pozytywnej oceny jego właściwości użytkowych w odniesieniu do zasadniczych charakterystyk, określonych w wydanej krajowej ocenie technicznej, lub dokonania zmiany przepisów w tym zakresie.

Wykaz wydanych i uchylonych krajowych ocen technicznych jednostka oceny prowadzi w formie elektronicznej. Wykazy te udostępniane są na stronie internetowej jednostki oceny.

Na podstawie art. 9 ust. 11 ustawy [4] Instytut Nafty i Gazu – Państwowy Instytut Badawczy został wyznaczony przez Ministra Infrastruktury i Budownictwa decyzją nr 2/KJOT/WB/17 z 27 marca 2017 roku na krajową jednostkę oceny technicznej (KJOT) upoważnioną do wydawania krajowych ocen technicznych w zakresie wyrobów budowlanych określonych w załączniku do tej decyzji.

Tablica 1. Załącznik do decyzji nr 2/KJOT/WB/17 – zakres wyrobów budowlanych

Numer pozycji i nazwa grupy wyrobów budowlanych według załącznika nr 1 do rozporządzenia [2]	Wyroby budowlane objęte zakresem właściwości w ramach wskazanej grupy wyrobów
Poz. 6 Kominy, przewody kominowe i wyroby specjalne	kominy prefabrykowane (elementy o wysokości kondygnacji), przewody kominowe (elementy lub bloki), kominy wielopowłokowe (elementy lub bloki), bloki kominowe jednopowłokowe, zestawy elementów kominów wolnostojących i kominów dostawialnych
Poz. 27 Urządzenia do ogrzewania pomieszczeń	urządzenia do ogrzewania pomieszczeń na paliwa stałe i ciekłe
Poz. 28 Rury, zbiorniki i wyroby pomocnicze niestykające się z wodą przeznaczoną do spożycia przez ludzi	wyroby do transportu, dystrybucji, magazynowania gazu i paliwa płynnego przeznaczonego do zasilania systemów ogrzewania/chłodzenia w budynkach, z zewnętrznego zbiornika magazynowego lub od końcowej stacji redukcji ciśnienia sieci do wlotu do urządzeń do ogrzewania/chłodzenia w budynku: zestawy rurowe, rury, kształtki, zbiorniki, systemy alarmowania o wyciekach i urządzenia zapobiegające przepełnieniu, elementy złączne, spoiwa, złącza, uszczelnienia złączy, uszczelki, kanały i przewody zabezpieczające, podparcia rur/przewodów, armatura regulacyjna i odcinająca, wyposażenie pomocnicze zabezpieczające

Rekomendacje techniczne INiG – PIB

Wydawane przez Instytut Nafty i Gazu – Państwowy Instytut Badawczy rekomendacje techniczne (RT INiG – PIB) obejmują

swym zakresem wyroby lub zestawy wyrobów wyprodukowane w celu trwałego wbudowania w sieciach gazowych,

których właściwości wpływają na właściwości użytkowe gazociągów w stosunku do podstawowych wymagań dotyczących obiektów budowlanych, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 1 ustawy [6]. Wyłączenie stanowią wyroby budowlane, które mogą być wprowadzone do obrotu lub udostępnione na rynku zgodnie z przepisami ustawy o wyrobach budowlanych [4], oraz wyroby, które mogą podlegać procesom certyfikacji. Rekomendacje techniczne INiG – PIB nie są również wydawane dla wyrobów objętych Polską Normą wyrobu niemającą statusu normy wycofanej, dla danego zakresu zastosowania.

Rekomendacja techniczna INiG – PIB jest dokumentem dobrowolnym, wydawanym dla konkretnego wyrobu lub zestawu wyrobów, stanowiącym potwierdzenie deklarowanych przez producenta właściwości użytkowych wyrobu na podsta-

wie badań w zakresie określonym w opracowywanych kryteriach oceny RT, co pozytywnie wpływa na bezpieczeństwo użytkowania sieci gazowych.

Rekomendacja techniczna INiG – PIB nie jest dokumentem upoważniającym do wprowadzenia wyrobu do obrotu.

RT INiG – PIB wydawana jest na wniosek producenta z 5-letnim okresem ważności. Okres ten może być przedłużany na kolejne okresy, nie dłuższe niż 5 lat. Rekomendacja techniczna INiG – PIB obowiązuje od dnia jej wydania.

Instytut Nafty i Gazu – Państwowy Instytut Badawczy wydaje rekomendacje techniczne dla wyrobów lub zestawów wyrobów w zakresie stosowania gazociągów wysokiego ciśnienia, podwyższonego średniego i średniego ciśnienia, do końcowej stacji redukcji ciśnienia.

Okres przejściowy

Zgodnie z art. 5 ustawy [5] wyroby budowlane nieobjęte normą zharmonizowaną, dla której zakończył się okres koegzystencji, o którym mowa w art. 17 ust. 5 rozporządzenia nr 305/2011 [1], i wyroby, dla których nie została wydana europejska ocena techniczna, a wprowadzone do obrotu ze znakiem budowlanym przed 1 stycznia 2017 roku, mogą być udostępnione na rynku krajowym po tym dniu.

Dla wyrobów tych producent może sporządzić krajową deklarację właściwości użytkowych na podstawie krajowej deklaracji zgodności wydanej przed 1 stycznia 2017 roku.

Aprobaty techniczne wydane przed wejściem w życie nowych regulacji mogą być wykorzystywane jako krajowe oceny techniczne do końca okresu ich ważności.

Producenci wyrobów budowlanych wymienionych w załączniku nr 1 do rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Budownictwa [2], które zgodnie z przepisami obowiązującymi do 31 grudnia 2016 roku nie były objęte obowiązkiem znakowania znakiem budowlanym, nie są zobowiązani do 30 czerwca 2018 roku sporządzać krajowej deklaracji przy wprowadzaniu do obrotu lub udostępnianiu na rynku krajowym tych wyrobów.

Prosimy cytować jako: *Nafta-Gaz* 2018, nr 3, s. 233–236, DOI: 10.18668/NG.2018.03.07

Artykuł nadesłano do Redakcji 24.01.2018 r. Zatwierdzono do druku 6.03.2018 r.

Artykuł został opracowany na podstawie referatu wygłoszonego przez Autora podczas konferencji FORGAZ 2018.

Literatura

- [1] Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 305/2011 z dnia 9 marca 2011 r. ustanawiające zharmonizowane warunki wprowadzania do obrotu wyrobów budowlanych i uchylające dyrektywę Rady 89/106/EWG (Dz. Urz. UE L 85 z 4.4.2011 r., s. 5) – CPR.
- [2] Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Budownictwa z dnia 17 listopada 2016 r. w sprawie sposobu deklarowania właściwości użytkowych wyrobów budowlanych oraz sposobu znakowania ich znakiem budowlanym (Dz.U. z 2016 r., poz. 1966).
- [3] Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Budownictwa z dnia 17 listopada 2016 r. w sprawie krajowych ocen technicznych (Dz.U. z 2016 r. poz. 1968).
- [4] Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o wyrobach budowlanych (Dz.U. z 2004 r. Nr 92, poz. 881 z późn. zm.).
- [5] Ustawa z dnia 25 czerwca 2015 r. o zmianie ustawy o wyrobach

- budowlanych, ustawy – Prawo budowlane oraz ustawy o zmianie ustawy o wyrobach budowlanych oraz ustawy o systemie oceny zgodności (Dz.U. z 2015 r., poz. 1165).
- [6] Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (Dz.U. z 2013 r., poz. 1409 z późn. zm.).

Inż. Krzysztof SZEWCZYK
Główny specjalista inżynierijno-techniczny;
kierownik Działu Ocen Technicznych.
Instytut Nafty i Gazu – Państwowy Instytut Badawczy
ul. Lubicz 25 A
31-503 Kraków
E-mail: krzysztof.szewczyk@inig.pl